

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15/-
CELOLETNO DIN 60/- ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTINO / OGLASI PO
CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150/-
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI
ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI DO
PISI SE NE PRIOBČV
TEJTO / POŠTINA PLA
CANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Šolska reforma in nacionalizem.

Po vojni se je izpremenil zemljevid Evrope, izpremenilo se je življenje in skušalo se je izpremeniti čas primerno tudi vzgojo in šolo. Zato smo v časopisih mnogo čitali o šolski reformi in pred par meseci smo doživeli pri nas nekaj javen boj glede reforme srednjih šol. Tisti boj je dokazal, da hoče tudi javnost pri šolski reformi imeti svojo besedo, kar se nam zdi popolnoma upravičeno in je prav, da se želje staršev upoštevajo, kolikor je to v skladu s splošno izobrazbo in življenjskimi razmerami. Zato je potrebno, da se javnost zanima za reforme smeri, da sodeluje pri tem velikem delu, od katerega je odvisna bodočnost mladine, države in naroda.

Ravnokar smo čitali tudi o reformi srednjih šol v Češkoslovaški, kjer so dve leti zbirali potom ankete material in ga je obdelala posebna komisija, ki je zdaj dovršila svoje delo. Bistvo reforme v češkoslovaški srednji šoli je: 1. da se odločitev glede poklica pomakne kolikor mogoče v dobo, ko se že jasno kažejo učenčeve zmožnosti; 2. da se omogoči prestop iz meščanske v srednjo šolo; 3. da se na višji stopnji (od 5 šole) pouk že deloma specializira (humanistični, moderni in realni oddelek) in 4. da se s 7. razredom zaključijo srednja šola za praktične poklice, 8. razred pa je samo še prehod ali priprava za visoke šole.

Potreba po reformi srednje šole se je čutila že pred vojno. Zato je bila leta 1909. na Dunaju velika konferenca, kjer se je mnogo govorilo o reformah, ki so pa ostale na papirju. Vendar se je že takrat kazalo, da prevladujejo moderni nazori in se je sklenilo, da se spopolnijo realne gimnazije, ker se je klasična gimnazija starega tipa preživela in je bilo treba šolo približati življenju, kajti med tem so bile narastle evropske moderne kulture in pomnožile so se tehnične vednosti, kar vse je danes večjega pomena za življenje nego stari klasični svet, ki je bil potreben Evropi pred 100 leti.

Tudi druge države so mislile na reforme. V glavnem bi mogli označiti vprašanja, okoli katerih se je gibalo razpravljanje o šolski reformi, na sledeči način: 1. ali naj bo evropska srednja šola enotna in naj služi samo kot priprava za univerzo, ali naj si jo vsaka država priokroji po svoje in naj se torej nacionalizira ali specializira kakor to zahtevajo državne, narodne, gospodarske in druge razmere; 2. ali naj tvorita latinščina in grščina še naprej glavni temelji srednješolske izobrazbe in naj se le po potrebi reformirata ali smo današnji čas že temu odrasli in naj se raje poučujemo v večji meri moderni jeziki in realni predmeti. Na ta način bi imeli štiri glavna vprašanja (poleg mnogih drugih): ali enotno, ali nacionalno, ali klasično ali moderno srednjo šolo. Po pravilu: kolikor glav, toliko misli — so bili v teh vprašanjih nazori zelo različni in so še dandanes. Zato ne bomo o tem obširno govorili. Na kratko lahko rečemo sledeče:

V interesu evropske skupnosti je želeli, da je srednja šola kolikor mogoče enotna, da omogočuje zvezo med narodi in vzgaja nekaj tip srednjšolca, ki so mu odprta vrata vseh šol v Evropi; res pa je tudi, da ima vsak narod vsled svoje lege ali jezikovnih sorodnosti svoje lastne potrebe in je torej treba prilagoditi srednjo šolo lastnemu narodnemu življenju, kar odgovarja tudi duši naroda, n. pr. za Francoza je važno, da spozna one jezike, ki jih potrebuje (poleg romanskih jezikov, ki so mu lahko dostopni, predvsem angleščina itd.), dočim mu je slovanski svet precej oddaljen, nam so

važnejši jeziki naših sosedov in oni, ki nam odpirajo vpogled v evropsko kulturo. Zanje ima n. pr. vzhodna zgodovina manj pomena nego za nas, ki smo po novi uredbi prišli z njo v ožjo zvezo itd. Dasi je namen srednje šole kakor šole sploh — po besedah Komenskega — pred vsem vzgojiti človeka — moramo vendar vzgajati predvsem našega človeka, ki bo pozitiven faktor v razvoju državnega življenja. Ako pomislimo, da je treba mladini tudi telesne vzgoje, da živi sedanja Evropa mnogo hitreje nego v polpretekli dobi in da je dandanes za življenje potrebno še marsikaj izven šole — bomo priznali, da je »čas zlato« in da je treba torej urediti šolo tako, da nudi v določenem času ono primerno znanje, ki ga zahteva naša doba od življenja zmožnega človeka. S tem smo se dotaknili tudi vprašanja latinške in moderne srednje šole. Nihče ne bo tajil, kar trdi jo zagovorniki latinščine o pomenu tega predmeta za formalno jezikovno in klasično izobrazbo. Do 19. stoletja je Evropa živela iz starega klasičnega sveta in gotovo je, da je mnogo mojstrov oblike in jezika izšlo iz te šole. Tradicije latinščine in grščine so v nekaterih vedah še sedaj tako silne, da moramo graditi na njih: toda v 19. stoletju so narodne evropske literature tako narastle in imamo danes dela velikih moči, ki so za nas in za naše moderno življenje vsaj take vrednosti, kakor starogrški in rimski pesniki, pisatelji in dramatik. Ako pa hočemo vzdržati one tradicije, na vsak način ni potrebno žrtvovati za klasične jezike toliko časa in truda kakor sedaj — vse to se da doseči v višjih razredih z manjšim trudom in v krajšem času. Poleg jezikov pa je v današnjem času treba misliti na prirodo in realne predmete in odkrivati oni svet prirodnih zakonov, tehničnih iznajdb, ki danes rede evropsko človeštvo. Boj za življenje je danes težji nego prej, zato ne preostaja časa za presplošne oblike starih jezikov — duh je, ki oživlja in delo je ona sila, ki ustvarja človeku življenje. Zato prevladuje pri sedanjih reformnih srednješolskih smereh narodna srednja šola, t. j. srednja šola prilagojena razmeram naroda in moderna srednja šola, t. j. latinščini naj se da mesta v višjih razredih, sicer pa naj se goje moderni jeziki in prirodoslovne vede.

Poglejmo zdaj s tega stališča našo srednjo šolo. Načrt za reformo srednje šole je pripravljen že tri leta in se je o njem že pisalo v javnosti. Ta načrt predlaga 1. nižjo srednjo šolo (4 razr.) brez latinščine, zaključijo se z malo maturo; 2. višja srednja šola (5—8 razr.) se deli: a) v humanistični oddelek z latinščino in modernimi jeziki, b) modernistični oddelek (moderni jeziki in realni predmeti), c) realistični oddelek. O vsem tem se bo še mnogo pisalo in ni naš namen razmotrivati o dobrih in slabih straneh tega načrta. V splošnem lahko rečemo, da nam ugaja in da bo z njim precej ugodno rešeno naše srednješolsko vprašanje.

Druga stvar pa je, kako se bodo uredili predmeti, da bo ta srednja šola res naša, t. j. da bo nudila mladini one zaklade slovanske kulture, ki morajo postati naša stalna last in se mora ravnati v njih naša srednja šola razlikovati od drugih srednjih šol.

Da bomo bolj na jasnem, naj povemo sledeče: V Franciji n. pr. se čitajo v šoli španska dela brez posebnih težav in jih uživa mladina v originalu kot del romanske kulture; na Češkoslovaškem je predpisana v višjih razredih francoščina ali angleščina in en slovanski jezik: ruščina ali srbohrvaščina. Kako se bo rešilo to vprašanje pri nas oziroma kako stališče bo zavzela naša sred-

nja šola do slovanskih kultur? Gotovo je, da je prva stvar v šoli narodni jezik, pri nas slovenščina in srbohrvaščina, kar je pravzaprav — ali bi moral biti — en predmet. Poleg tega je treba — po češkoslovaškem vzoru — sprejeti vsaj še en slovanski jezik. V poštev bi prišla češčina in ruščina. Češčina bi imela pomen bolj za zapadni del države in je bolj praktičnega značaja; ako pa si hočemo odpreti res velik slovanski svet umetnosti in znanosti — potem se bomo odločili za ruščino. Saj je Rusija danes v Evropi. In mi smo samo mal njen del. Ne mislimo na boljševisko Ru-

sijo, ampak na ono slovansko Rusijo, ki je dala Puškina, Lermontova, Koljčova, Gogolja, Turgenjeva, Tolstega, Dostojevskega, Čehova itd. Srečni smo, da je ta svet nam tako blizu po duhu in jeziku. Srednja šola ga mora naši mladini še približati. Ruski jezik je svetoven — ruska znanost, literatura in umetnost so svetovne. Ako hočemo ustvarjati novo generacijo — moramo odkriti mladini veliki slovanski svet in ta leži v Rusiji. Naš nacionalizem dobi pravo ozadje šele v svitu rusko-slovanskega sveta. Zato bo treba na to misliti pri bodoči šolski reformi. Pa o tem drugič.

Bojkot.

Ožigosali smo že opetovano naravnost albanska politična sredstva naših strank, s katerimi skušajo ugonobiti svoje nasprotnike. Laž, natolcevanja, obrekovanja in sumničenja, to so najprimitivnejši rekviziti te ogabne borbe, ki doseže svoj višek v volilnih dobah. Tudi ob sedanjih volitvah smo imeli več kakor dovolj prilike motriti vse te načine in faze politične borbe; ki so jasno pokazale, da je naš parlamentarni strankarski sistem močno bolan in da potrebuje temeljitega ozdravljenja. Kajti za zmago »ideje«, za katere so se borile porazne stranke, so se uporabljale metode, ki niso bile baš častne niti za stranke same niti za celokupni narod.

Padle so najraznovrstnejše devize izmed katerih smo nekaterim že v našem listu pregledali jedro in konstatirali njihovo popolno brez vsebinstvo. Uporabljale pa so se tudi devize, ki zamorejo postati po svojih posledicah usodne za ves bodoči razvoj našega gospodarstva. Omenimo naj izmed teh le eno — bojkot. Baš nacionalisti smo bili prvi, ki smo zapisali to devizo na naše prapore in jo vrgli med narod, toda ne v borbi brata proti bratu, temveč proti nam vsem tako sovražnemu tujemu kapitalu in njegovim eksponentom. Priznati moramo, da v tem boju nismo uspeli tako, kakor smo želeli. Baš vsled nerazpoloženja naših strank, ki imajo za vodilno smernico svojega delovanja interese stranke, ki jim niso dovoljevali ostrejšega nastopa proti tujcem.

Zadnje čase pa je pričela postajati ta deviza bolj popularna, ker so jo pričele uporabljati tudi partije pri svojem političnem delovanju. Vendar pa Bog ne daj proti dvigajočemu in ojačujočemu se tujemu življu in kapitalu, nego proti rodniemu bratu — političnemu rivalu. Kakor vedno je imelo to zlo izvor v škofovi tiskarni, kjer so prvi pričeli uporabljati metodo zrušenja odporne sile nasprotniku z gospodarsko blokado. Saj je bil baš »Slo-

venec« po žalostnih in od Moskve dobro plačanih trboveljskih dogodkih oni najhujši in prvi hujskač, ki je pričel propagirati bojkot vsem trgovcem. Orjunašem v Trbovljah Zagorju in po ostalih delavskih središčih. Pozneje je to bojkotno prizadevanje razširil tudi po drugih delih Slovenije, tako, da je bilo čitati skoro vsak dan v »Slovencu« pozive, naj se pristaši avtonomije in nasprotniki Orjune ogibajo podjetja M. M., ker je hud Orjunaš in zagrižen nacionalist. Vse to pa pred očmi državnih organov, ki imajo naloge take izbruhe partijskega sovraštva primerno nagraditi. Močje smo prešli preko teh dokazov »brezprimerne liberalnosti«, katero goje blagoslovljeni »Slovenčevci« proti Orjuni, ker smo bili prepričani, da ve narod mnogo bolj ceniti politično prepričanje kakor pa njegovi edinozveličavni voditelji. V tem prepričanju se skoro v večini slučajev nismo varali, tako, da je narod navzlic proglašeni bojkotu podpiral naše člane privrednike.

Omeniti pa moramo tu zelo čudno zadržanje ostalih napredno mislečih trgovcev, ki niso imeli tedaj niti besedice protesta proti temu nastopu klerikalcev in komunistov proti našim bratom — trgovcem.

Navzlic temu pa smatramo za potrebno danes dvigniti svoj glas proti temu, da so se pričele oznažati te klerikalne metode po strankah, ki sicer nosijo v svojem programu naprednost in priznanje svobode prepričanja. Kajti s tem se vlačijo v dnevno in ozkostrano partijsko borbo naše gospodarstvo, ki pač ne bo moglo tako naglo in brez težkih posledic prenesti udarce, katere bo sprejelo v tej borbi, kakor prenesejo stranke različne »reforme« programov in sprememb faktičnih zvez. Do teh izgub pa ne sme priti! Skrbje pa naj za to v prvi vrsti privredni krogi sami, kojih naloga je, da kompaktno odbijejo ta najnovejši poizkus zanesiti politično borbo tudi v gospodarstvo!

Friedrich Ebert.

V soboto 28. februarja ob 10.15 uri je preminul prvi predsednik nemške republike Friedrich Ebert. Rojen je bil 4. februarja 1871. leta, baš na dan ustanovitve nemškega hohenzollernskega carstva v Versailles kot sin malega krojača iz Heidelberga. Po dokončani ljudski šoli se je šel izučiti sedlarstva. Kot pomočnik je potoval dve leti po Nemčiji in se končno nastanil v Bremenu. Radi svojih zmožnosti je postal kmalu tajnik strokovnih organizacij in urednik socialističnega dnevnika »Bremer Zeitung«. Po Baeblovi smrti je postal predsednik velike nemške socialdemokratske stranke.

Ebert ni bil govornik, a bil je tih, miren in jeklen značaj, do skrajnosti dosleden v svojih nazorih in načelih in zelo dober organizator, ki ga bo nemška socialdemokracija še dolgo časa pogrešala. Ni bil

gladko obrt, nervozen in blaziran diplomat, bil je plečat, velike glave, z velikimi brki. Njegove roke sicer niso bile žuljave, ker že trideset let ni opravljal svoje sedlarске obrti, a bile so vendar velike in okorne roke delavčeve. Vsa njegova zunanost je bolj kazala na večjo telesno kot pa duševno silo.

Ebert je bil pristaša desne frakcije socialdemokracije, takozvanih »socialpatriotov«. Le radi tega je mogoče, da je glasoval v parlamentu za vojne kredite, ker je bil prepričan, da je bila Nemčija napadena od antante, ki jo hoče uničiti. Po končani vojni sta ga prva povojna kancelarja Michaelis in princ Maks Badenski večkrat povprašala za svet in je Ebert še pred popolnim polomom stavil Maksu Badenskemu načrt, naj izvede Viljem gotove demokratične reforme, s katerimi bi si še mogel rešiti prestol, a

razburjeni mornarji in pristaniški delavci v Kielu so ta njegov načrt preprečili.

Ko je podal Maks Badenski ostavko, je bil Ebert tisti, ki si je v najtežjih časih nemške države upal prevzeti vladno krmilo. Ljudske strasti so bile razpaljene, komunizem je segal vedno dalje okrog sebe, Spartakovci so bili pred vratmi Berlina in celo v Berlinu samem so se dogajali dan za dnem spopadi med oboroženimi tolpami. Nemčija se je nahajala tedaj v sličnem položaju kot Rim, ko je bil Hanibal »Ante portas«.

Tedaj je bil Ebert tisti, ki je izdal proklamacijo na narod, v kateri je obljubil v par dneh odrešenje. In ostal je mož beseda. Z železno energijo je šel na delo, zbral čete skupaj in udušil špartakovski upor. Narod se mu je zato tudi iskaval hvaležnega in ga izvolil prvim predsednikom nemške republike. Kot predsednik ni bil Ebert eksponent kake stranke, temveč je svoje posle opravljal popolnoma nestrankarsko in le nesrečne politične razmere so ga prisilile, da se je moral včasih preveč eksponirati. Ob zasedbi Poruhirja po Francozih in Belgijcih, je tudi izdal proklamacijo na narod, ki ni bila sicer retorično najsijajnejša, a je vendar odkrivala njegovo, res narodno čuteče srce. S Cunom se sicer ni strinjal popolnoma, ko je ta organiziral pasivni odpor v Poruhirju, vendar mu je pustil proste roke. Svojo nepristranost je dokazal tudi povodom zadnjih volitev, ko je izročil krmilo države v roke dra. Luthra, ki je sestavil napol parlamentarno, napol uradniško desničarsko vladno, ki je pa odvisna od kolikor toliko demokratičnega in na republikanski weimarski ustavi slonečega centra.

Zagrizenim in šovinističnim Hitlerjevcem in nemškim nacionalcem Westarpovega in Tirpitzovega kova je bil Ebert trn v peti, baš radi svoje poštenosti in delavnosti in priljubljenosti pri ljudstvu. Zato so tudi inscenirali proti njemu pravo gonjo, češ, da je pripravil 1918. l. prevrat v zaledju in s tem omogočil antantno zmago in popoln polom nemške armade. Ebert je bil prisiljen vložiti tožbo, katero je res dobil, a vendar ostane magdeburški proces radi pripravnosti zagrizenega nacionalističnega sodnika večen madež na nemški justici. In še sedaj po smrti mu ne dajo šovinisti miru in razširjajo po Berlinu o njem sramotilne pamflete.

Ebert je mrtev! Njegova predsedniška funkcija bi sicer potekla že maja t. l. in ni mislil več kandidirati, vendar bi ga njegova stranka kot organizatorja kruto potrebovala. Njegovim manom se klanja nemška socialdemokracija, klanja se vsa nemška poštena javnost in ves kulturni svet in klanjamo se tudi mi, jugoslovenski nacionalisti, ki vidimo v njem poštenega, nacionalno čutečega človeka, a ne zagrizenega šovinista. Slava njegovemu spominu!

Nastane sedaj vprašanje, kdo bo bodoči predsednik republike, ali republikanec ali monarhist. Weimarska ustava je edina, ki določa, da voli predsednika narod direktno in sicer vsi, moški in ženske od 20. leta naprej. Volilcev bo 30 milijonov in je zato izključeno, da bi si mogli priboriti socialni demokrati s svojimi 7 milijoni pristašev predsednika, ker določa ustava, da mora dobiti predsednik pri prvih volitvah absolutno večino glasov, če pa te ne dobi, se vrše druge volit-

ve, pri katerih zadostuje relativna večina. Demokratska stranka, ki je poleg socialdemokratov najizrazitejša republikanska, se je že izjavila pripravljena za kompromis. Vse je sedaj odvisno od centra. V pošto prihaja še najbolj dr. Marx, ki se je že kot kancler izkazal za koncilijantnega človeka. Ni pa tudi izključeno, da bi ne bil izvoljen kakšen Westarp, ali pa celo prosluli admiral Tirpitz. Volitve se bodo

vršile pod geslom: za zdrav, demokracijski nacionalizem, ali za desničarsko, monarhistično reakcijo. Za Nemčijo bo pa edina rešitev, če bo njen novi predsednik sledil Ebertovim stopinjam in jo povedel v kolo ostalih demokracijskih evropskih narodov, kjer bo našla svoje končno odrešenje in ozdravljeno iz kaosa, v katero jo je vrgel šovinstični hohenzollernski pangermanizem. M—c.

Razvije prapora „Orjuna“ Maribor.

V Mariboru na severni meji naše Jugoslavije, se bode razvil slavnostno orjunaški prapor dne 22. marca 1925.

Ta dan bo zgodovinskega pomena ne samo za nas Orjunaše, temveč za celo našo domovino. V Mariboru, v oni trdnjavi importiranega nemštva, v onem kraju, iz katerega se je širila nemška ideja, v tem kraju razvije sedaj Orjuna svoj prapor s prisego, da bo isti plapolal še v Celovcu in Beljaku.

Združeno z razvije prapora bode tudi revija naših čet. Iz vseh krajev Mariborske oblasti bodo prihili naši vrli akcijonaši in bodo s tem pokazali svojo disciplino in moč. Ta dan bodo lahko videli vsi s kako prostovoljno armado razpolagamo. Armada prostovoljnih, navdušenih, za vsako žrtv pripravljanih mož. Ti bodo položili pred praprom slavnostno prisego, da so pripravljeni žrtvovati vse in tudi življenje za domovino.

Ta dan mora biti manifestacija jugoslovenske misli v Mariboru.

† France Čik.

Usoda mladih in velikih idealistov je že od nekdaj taka, da umirajo v cvetu let in da zapuščajo svoje delo v hipu, ko so ga jedva započeli. Tako je izdihnil tudi svoj idealizma polno dušo brat France Čik, ki je bil eden naših najmlajših delavcev, od katerega smo že mnogo pričakovali. Saj je bil baš on med prvimi, ki so podnetili plamen našega pokreta v Beogradu in ga spravil iz teoriziranja v praktično udejstvovanje. S svojim neumornim delom je pripravil in organiziral prvo razvije našega prapora v Beogradu, ki je prebil led in kateremu bo sledilo v najkrajšem času še cel niz razviti. Vsi delavci pa ni mogel prisostvovati temu razviju. Po razviju je legel in obležal na bolniški postelji. Dne 1. marca pa je zatislil za vedno oči.

Pokojni Čik je bil tih in skromen človek. Vsi delavci tudi ni skoro nihče niti slutil, da živi v njem tak organizatoričen talent. Že zgodaj je pričel z delovanjem v družini in ena njegovih velikih zaslug je, da se je St. Jakobski pevski zbor dvignil na višino, ki odgovarja našim najboljšim pevskim zborom. Pokojni je bil tudi sam izborni basist. Udejstvoval se je tudi pri Sokolu. Poleg vsega tega pa je bil v prvi vrsti nacionalist — oduševljen in fanatičen Orjunaš. Ko je predlanskim vstopil v državno saborčarstvo v Beogradu, je bila prva njegova pot v lokalne Orjune, kjer se je takoj priključil njenim vrstam. Kot četnik se je udeležil vseh akcij in bil med vsemi skoro vedno prvi na svojem mestu. Organizatorični duh pa ga je priganjal, da je pričel s s podrobnimi tehnič-

nim delom. Plod tega udejstvovanja je bila Orjuna Sava-mala, koji je postal prvi in najboljši tajnik. V tej funkciji je tudi pokrenil akcijo za razvije prvega orjunaškega prapora v Beogradu, ki se je pretvorila v eno najlepših jugoslovenskih manifestacij v naši prestolici.

Premislil je bil, kakor že omenjeno, izredno delaven in marljiv nacionalni delavec. Ko je bil v Beogradu, je deloval z vsemi svojimi mladimi silami za zblizanje Slovencev in Srbov. Tako posebno ob priliki obiska »Ljubljanskega Zvona« in obiska delegacije slovenskih Orjunov po zletu v Novem Sadu, ko je v vsi prirojeni mu uslužnostjo seznanjal Slovence s Srbi in njih življenjem.

Pogreb tega idealnega Orjunaša se je vršil v torek ob 4. uri popoldne iz deželne bolnice ter se ga je udeležila med mnogostevilnim drugimi občinstvom tudi uniformirana četa Orjunašev s praporom Orjuna Sava-mala, delegaciji beograjskih Orjunov na čelu z br. Anastasijevićem in ljubljanskega Oblastnega odbora, ki jo je vodil br. predsednik inž. M. Kranjec. Na gomili se je poslovil imenom Orjuna od zvestega druga br. Anastasijević, ki mu je zagotovil, da bodo misli, ki jo je on sejal po junaški Sumadiji, gojili in razširjali njegovi prijatelji in da ne bo prapor, ki mu je bil duševni kum on, nikdar klonil pred sovražniki Nacije in države. Po teh iskrenih besedah se je zadnjič poslovil od svojega najzvestejšega člana prapor Orjuna — Sava-mala.

Čez pohe pa je legel mrak...

NACIONALISTI, INSERIRAJTE V »ORJUNA«

Kupujmo in podpirajmo izvrstno Kolinsko cikorio domači izdelek.

KARO-čevlji
Maribor, Koroška 19.

„ITO“ pasta za čiščenje zob
ohrani zobovje lepo in zdravo.

LISTEK.

H. P.:

Iz prešlih dni.

Po kongresu zatiranih narodov v Rimu marca meseca leta 1918. so nastali tudi za avstrijske vojne ujetnike — Jugoslovane v Italiji boljši časi. V Rimu je osnoval Jugoslovanski odbor svojo kancelarijo, kateri je načeloval dr. Trinajstić. Namen te pisarne je bil informirati italijansko javnost o jugoslovanskem osvobodilnem pokretu pod geslom: »Austria delenda«. A na drugi strani pa je bila naloga te podružnice »Jugoslovanskega odbora« širiti med ujetniki Jugoslovani čisto jugoslovansko nacionalno misel in združevati jih v dobrovoljske enice. Na zahtevo tega odbora je tudi italijanska vlada koncentrirala vse avstrijske oficirje Jugoslovane v lep tabor Nocera Umbra-Bagni. V ta tabor so prihajali iz vseh strani Italije

oficirji, nekateri že prožeti jugoslovanskega duha, drugi zopet nezanesljivi in omahujoči, tretji še zakrknjeni avstrijskanti. Mnogi od teh oficirjev so prosili že nešteto krat italijansko vlado, da jim dovoli vstop v redove srbske vojske, da dejansko pokažejo svoje pravo jugoslovansko prepričanje. A zaman! Nezaupljivi Italijani so v splošnem odbijali take prošnje, ker v teh ljudeh so oni videli samo »trajidori della Patria«. V Noceri Umbri so ti oficirji bili prvi kader razširjajočega se jugoslovanskega nacionalizma. Z živo besedo in dejanji so prepričevali ostale omahujoče in avstrijskante, da le v poginu Avstrije in združitvi vseh Jugoslovancev s Srbijo in Črno goro je spas Jugoslovanstva. A to moramo dokazati vsi, da tudi dejansko pripomoremo k uresničenju naših stremeljenj — z vstopom v srbsko vojsko in borbo na fronti proti našim zatiralcem. Toda uspeh je bil neznan. Zato so voditelji pokreta povabili vodjo rimske kancelarije dr. Trinajstića, da pojasni pomen cele-

ga gibanja in razloži celotni politični položaj. Odzval se je vabilu in prišel v Nocero Umbro v spremstvu dr. Gazzarija, petih oficirjev-dobrovoljcev iz Dobruže, ki so bili dodeljeni vojnemu atašeju generalštabnemu polkovniku Vidmarju. Bil je navdušen sprejem teh naših voditeljev. V krasno uspehi skupščini je dr. Trinajstić razvil program jugoslovanskega nacionalizma in njega borbo za končno pobebo. Uspeh ni izostal, od 208 oficirjev je podpisalo deklaracijo za vstop v srbsko vojsko 130 oficirjev. A bilo jih je še mnogo, ki so bili črnogledi avstrijskanti; da niti toliko poguma niso imeli nekateri, da bi prišli na skupščino poslušati izvajanja dr. Trinajstića in njegovih sodelavcev. Dogodilo se je celo, da so se nekateri ugledni oficirji-Slovinci — ki sede sedaj v udobnih državni in civilnih službah v Jugoslaviji — izogibali teh naših gostov in eden izmed njih je celo pljunil pred odličnega borca Stane Vidmarja. Toda led je bil prebit. Zagrizenih avstrijskantonov — med

Političen pregled.

Jugoslavija.

Ker stojimo tik pred otvoritvijo narodne skupščine, je pričelo v Beogradu jako politično vrvenje. Vse stranke se pripravljajo na to, da dokažejo svojo življenjsko zmožnost in politično moč. Opozicijske stranke delujejo z vsemi svojimi silami, da bi razbile blok vladne koalicije. Njihovo časopisje prinaša dan za dnem najbolj senzacionalna poročila o raznih nesoglasjih, ki baje vladajo med S. D. S. in R. S. Je sicer res malo verjetno, da bi vladala v vladnem bloku popolna harmonija, ker je to pri takih in programu radikalne partije skoro nemogoče, vendar so slične in enake vesti opozicijskega časopisja zaenkrat le pobožne želje. Kot dosedaj izgleda, do vladne krize ne bo prišlo, izvršila se pa bo rekonstrukcija vlade. Pašić namestila izpopolniti ministrske sedeže z mlajšimi močmi. Gotovo je, da odstopita ministra Drinković in Šurmin, ki nista bila izvoljena, potem pa odstop tudi prometni minister Stanić, ki je bolehen. Vsekakor največje zanimanje resignacija Ljube Jovanovića na predsedniško mesto narodne skupščine. Časopisje javlja, da je odločil Lj. Jovanović radi boleznij svojo funkcijo, vendar obstojajo med Pašićem in Jovanovićem take difference, da ni izključena tudi kak druga možnost. Za predsednika narodne skupščine bo najbrže izvoljen dosedanj minister javnih del Uzumović, a za predsednika radikalnega kluba Ljuba Živković, eden najstarejših Pašićevih sodelavcev in ustanoviteljev radikalne stranke.

Medzavezniška konferenca.

Medzavezniška konferenca bi se morala vršiti v Bruslju, a radi predstoječe neizogibne minsirke krize v Belgiji bo prenešana najbrže v Pariz. Vendar stavlja Anglija glede konference gotove omejitve. O razorožitvi in o ženevskem protokolu, o katerem je bilo toliko govora in pisanja, noče sedanja angleška konservativna vlada ničesar slišati in to v glavnem radi odpora dominionov. Na konferenci se bode razpravljalo le o razorožitvi Nemčije in evakuaciji Kölnske cone. Kakor izgleda, bo ostala ta konferenca ravno tako brezuspešna.

Iz zemlje naše tuge.

Naše šolstvo na Koroškem. Opetovano smo že opozorili na to, da nimajo vsi naši zaslužni rojaki onstran Karavank niti ene slovenske šole in kako neumestno je postopanje Jugoslavije napram Nemcem, ki uživajo vse pravice in ugodnosti. Ker je postalo to postopanje znano že celo v Beogradu in kjer so doslej z naravnost občudovanja vredno potrpežljivostjo čakali, da izpolni republika Avstrija svoje obljube, je smatralo nemško časopisje potrebnim poskusiti ovreči z izbegavanji to dejstvo. Pričeli so pisati o utrkvističnih šolah, v katerih da uživajo Jugoslovani največje ugodnosti in ki naj bi bile tako nekako slovenske šole. In kako je v resnici s temi utrkvističnimi šolami? Na koroških utrkvističnih šolah se poučuje v slovensčini samo v polovici prvega razreda, tako nekako štiri do pet mesecev.

Ostalih pet mesecev pa se vrši pouk že v blaženi nemščini. Pri vajah v pisanju iz abecednika se opušča slovensko besedilo in piše samo nemško. To germaniziranje se nadaljuje nato vse dotlej, dokler otrok ne zapusti šole. Pogoj za vstop v drugi razred je že popolno znanje nemščine. Posledica tega pa je, da naša mladina, ki ne more slediti pouku, mrzi in zanemarija šolo, ker nima zanjo potrebnega veselja. S tretjim šolskim letom otrok sploh ne sliši več besedice slovensčine, razven pri verouku. In take šole so potem Nemcem vsem »zahtevam in principom mednarodnih pogodb odgovarjajoče slovenske šole«, na katere se drznejo celo sklicevati pred Zvezo narodov. Poleg tega pa morajo biti kraji, ki imajo vsaj utrkvistično šolo, tega stila naravnost veseli.

Zategadelj so tudi odredbe ju-

temi zelo dosti Slovencev — smo se iznebili; prestavljeni so bili nazaj med Nemce in Madžare, tja kamor so po svojem zakrknjenem mišljenju spadali.

A višek naše propagande smo dosegli na Vidovdan leta 1918. Tabor je bil okrašen z jugoslovanskimi zastavami; vse je bilo praznično razpoloženo, z največjim navdušenjem smo hoteli sprejeti predsednika »Jugoslovanskega odbora« v Londonu dr. Ante Trumbića in njegove odlične člane kiparja Ivana Meštrovića in pesnika Petrovića. V dr. Trumbiću smo videli največjega pobornika jugoslovenske nacionalne misli in od njegovega obiska smo se nadejali tudi uspehov za razširjenje našega pokreta. Poleg sijajnega sprejema se je vršil zvečer koncert dobrovoljskega orkestra in pevskega zbora pod vodstvom sedanega upravnika mariborskega gledališča dr. Brenčiča; ki so se ga udeležili tudi vsi tamkajšnji italijanski oficirji. Vrstili so se govori, med njimi najbolj navdušen, ognjevit in pozdravljen od

goslovenske vlade proti nemškim šolam v Jugoslaviji popolnoma na mestu, ker bodo morda naše bratce zatiralce zaslužnih bratov na Koroškem že toliko izučile, da jih bodo vedeli in znali poučiti, kako se mora postopati z narodnimi manjšinami, ki pa so v resnici le narodna avtohtona večina, katere pa je po nesreči in nemarnosti gotovih za nekoliko časa zaslužnega.

Kronika.

Velenemska nesramnost raste zopet od dne do dne. Zabeležili smo že v eni zadnjih številkih interpelacijo velenemskih poslancev na Dunaju radi zatiranja nemških šol v Jugoslaviji in o šolskih razmerah na slovenskem Koroškem ter podali že tedaj svoje mnenje k tej zadevi. Dne 3. t. m. pa je odgovoril na to interpelacijo sam g. zvezni kancler dr. Rauch, ki je podal tako nestvaren in neiskren odgovor, da zahteva naš najostrejši protest. Med drugim je g. kancler, ki se je obrnil po informacije gotovo na »Heimatsdienst«, izrekel tudi trditve, da obstoja poleg slovenskih šol v St. Jakobu in Selah še tudi 80 utrkvističnih šol, »ki da so pri slovenskem prebivalstvu Koroške zelo priljubljene. O resnični priljubljenosti, uporabnosti in pravem stanju slovensčine na teh utrkvističnih šolah, pa najlepše priča naša notica v drugem delu lista, iz koje je razvidno, da so baš šole te vrste najboljše ponemčevalnice.

Sicer pa povdarjamo tudi k temu odgovoru oficijelne vlade republike Avstrije, da je sedanji nastop jugoslovenske vlade proti nemškemu šolstvu pri nas eden redkih nastopov, ki zasluži priznanje in odobravanje vse poštene nacionalne javnosti, ki ji ni nacionalizem samo fraza in krinka.

»Die geraubte Untersteiermark«. Nemški listi so še vedno polni jadicovanih in tožb radi silne krivice, ki se jim je zgodila s tem, da pripada Jugoslaviji tudi »Unterland«. Ne prestanto trdijo, da je od Spilja pa do Celja »noch alles stramdeutsch« in da je spod. Štajerska krivično oropana nemška dežela. Nam so seveda te bolne tožbe prenapetih Velenemcev, ki še vedno gledajo v nas pot do Adrije, deveta briga, vendar pa prinašamo natančno statistiko, koliko glasov je dobila nemška lista na Spodnji Štajerski, ki najbolje priča, kako mogočna je še nemška narodna manjšina v Unterlandu.

Vseh glasov je bilo oddanih okroglo 100.000 (natančno 99.695). Od teh je dobil nemški kandidat samo 4347 glasov, t. j. 4%. Toda vsaj v mestih so Nemci dobili večino? Maribor, Celje, Ptuj... Ne, tudi v mestih, v teh »nemških« mestih, kakor jih Nemci vedno imenujejo, nemški kandidat ni dobil večine. V Mariboru je dobil 724 glasov (vseh oddanih glasov 5340), t. j. 13%. V Celju je dobil 296 (vseh oddanih glasov 1246), t. j. 23%. V Ptuj pa 207 od 714 oddanih glasov, t. j. 28%. — V Mežiški dolini je bilo oddanih okroglo 3000 glasov (2960). Nemški kandidat je dobil od teh 3000 glasov samo 70 glasov, t. j. 2%! In sicer v Črni 11 glasov (vseh oddanih glasov 524), v Dravogradu 8 glasov (336), v Guštaju 31 glasov (440), na Prevaljah 14 glasov (714), drugod pa po 1, 2 ali 3 ali nobenega glasu.

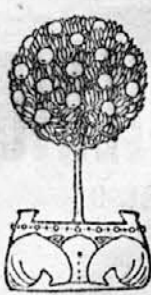
navzočih dobrovoljcev oni dr. Trumbića. Pozival nas je v boj za sveto jugoslovansko idejo in za končno osvobodjenje in ujedinjenje vseh Jugoslovancev.

Na Vidov dan dopoldne se je vršilo v dvorani »Palazzo Roma« slavnostno zborovanje, na katerem sta nastopila kot glavna govornika dr. Trumbić in dobrovoljec Poduje. Vse je bilo navdušeno. Čutili smo se vsi prave Jugoslovane, ni bilo razlike med Srbom, Hrvatom in Slovincem; a še manj smo poznali strankarska nasprotstva. Vsi mogoči dosedanj politični nazori so izginiti in se vstopili v čistem Jugoslovanstvu. Zopet so vstopali kot dobrovoljci zadnji pesimisti in omahljivci. Prepričevalne besede dr. Trumbića in moštra-velikana Meštrovića so rodile uspeh. Oduševljeni smo spremili naše goste v sijajni povorki na kolodvor. Se isti večer je imel dr. Trumbić v Rimu javno propagandno predavanje o jugoslovanskem nacionalnem pokretu.

(Konec prihodnjic.)

CVETLIČARNA „NIZZA“

LJUBLJANA - - - - PREŠERNOVA ULICA ŠTEV. 30.

Dnevno sveže cvetje
na drobno in debelo.

Sprejema naročila na šopke, vence,
aranžmaje in dekoracije dvoran.

FANI HVALA.

Naš pokret.

Ljubljanska oblast.

SLAVNOSTI AKAD. KLUBA ORJUNA V LJUBLJANI.

Akademski klub Orjuna stoji pred velikim praznikom, pred razvitjem svojega prapora, ki se bo vršilo na slovesen način v četrtek, dne 19. t. m. Ta dogodek bo sijajna manifestacija nacionalne jugoslovenske omladine, ki bo ob tej priliki prihitela iz vseh delov naše domovine, da si stisne bratsko roko in da se pogovori o vsem, kar je za enotno delovanje celokupne nacionalne akademske omladine potrebno. Akademski klub Orjuna v Zagrebu in akademski klub Orjuna v Beogradu bosta zastopana po mnogostevnih delegacijah. Svečanost bo tem večja, ker se udeležijo našega akademskega praznika tudi Direktorij z br. predsednikom dr. Leontićem na čelu. Ravno tako bodo prisostvovali svečanemu razvitju zastopniki vseh oblastnih odborov v državi. Ob tej priliki mora Ljubljana pokazati, da zna ceniti pomembnost in svečanost dneva. Prepričani smo, da bo Ljubljana tega dne zopet pokazala svoje nacionalno lice ter da bo sprejela goste z ono ljubeznostjo in iskrenostjo kot vedno ob stičnih prilikah.

Sporod svečanosti je v glavnem že določen. Na predvečer, dne 18. t. m. se bo vršila podoknica kumici prapora, gospej dr. Mohoričevi. Naslednjega dne se vrši zjutraj slavnostna matineja, za katero so obljubili sodelovanje naši najodličnejši ljubljanski umetniki. Nato se bo vršilo svečano razvitje prapora na trgu pred univerzo. Popoldne se bo podala Akademski klub Orjuna skupno z gosti na grobove naših herojev, ki počivajo pri Sv. Križu. Zvečer se bo vršil elitni ples akademskega kluba Orjuna v prostorih »Narodnega doma«. Vse podrobnosti bodo naknadno objavljene.

Akademski klub Orjuna se na svoje slavje že del časa resno pripravlja. Zato smo uverjeni, da bo prireditev izpadal v vsakem oziru sijajno. Želimo naši bratski akademski Orjuni, da bi pod svojim novim praporom zbirala vedno večje število akademske omladine ter s tem vedno bolj utrjevala temelje našega pokreta!

Ekonomski klub Orjuna se je preselila iz dosedanjih lokalov v nove prostore, ki se nahajajo na Dunajski cesti št. 40, na kar opozarjamo vse člane.

Seja B. Č. O. za ljubljansko okrožje se vrši v nedeljo, dne 8. t. m. ob 1/2 10. uri dopoldne v prostorih Oblastnega odbora. Udeležba strogo obvezna! — B. Č. O. za ljubljanski okrog.

Železniki nad Škofjo Loko. V soboto, dne 28. pr. m. se je vršil v Sokolskem domu redni občni zbor naše Orjune. Članstvo se je zborovanja skoro polnoštevilno udeležilo in pokazalo s tem, da razume dobro društveno disciplino. Dasi je bilo vreme neugodno, vendar so celo iz oddaljenega Zalloga prihiteli naši vrli Orjunski člani. Oblastni odbor je bil zastopan po bratu predsedniku O. O. Marku Kranjcu, ki je porabil to priliko, da je v daljšem govoru izvajal glavne točke programa in stremjenja Orjune. Nato si je organizacija izvolila novo upravo, ki bo uspešno nadaljevala začeto delo, dokler ne bo v zadnji hiši tesnih dolin in oddaljenih hribov gozdne Davče zasijal žarek naše ideje. S prepričevalno besedo, požrtvovalno propagando in neustrašnim nastopom si bo organizacija utrla pot tja, kjer so posejali naši nasprotniki z lažjo nezaupanje do nje.

Proda se dobro ohranjen kroj. Natančnejša pojasnila se dobe pri tajništvu Oblastnega odbora.

Mestna Orjuna Ljubljana ima na prodaj več orjunaških krovov. Isti so v zelo dobrem stanju. Točen naslov v upravi.

Mariborska oblast.

Polovična vožnja za zlet v Maribor 22. t. m. Ministrstvo saobračaja je pod M. S. Br. 4819 z dne 24. februarja 1925 dovolilo vsem posetnikom in posetnicam zleta v Maribor dne 22. t. m. polovično vožnjo na vseh državnih železnicah v državi. Polovična vožnja velja od 18. do vključno 24. t. m. Na odhodni postaji se kupi cela vozna karta do Maribora, katera velja potrjena od zletne pisarne na posebni legitimaciji tudi za nazaj.

Priprave za zlet v Maribor 22. t. m. in za razvitje prapora so v polnem teku; vsi odseki že pridno delujejo. Po dosedanjih prijavah so deč bo udeležba z vseh strani zelo velika in bo ta dan res prava manifestacija naše misli v najsevernejši obmejni postojanki naše države. Bratje in sestre, dne 22. t. m. vsi v Maribor!

Tretji redni občni zbor Orjune Celje se je vršil v četrtek, dne 26. februarja t. l. ob zelo lepi udeležbi članov in članic. Vodil ga je agilni predsednik brat Jerše, ki je s svojim krasno zasnovanim govorom vzbudil splošno odobravanje navzočih. Oblastni delegat brat dr. Šnuderl je razložil temeljna politična načela našega pokreta in posebno stališče do obstoječih strank, od katerih smo popolnoma neodvisni in hodimo svoja lastna pota k jasni našemu cilju, ki ga bomo s svojo mlado požrtvovalnostjo in vero v svoje ideale gotovo dosegli, če bomo vztrajni. Poročila posidnih funkcionarjev starega odbora so bila zelo stvarna in so bila tudi temu primerno z odobravanjem vzeta na znanje. V novi odbor so bili izvoljeni skoro vsi stari funkcionarji; na novo je ponovno prišel v odbor le brat Tripalo. Pri slučajnostih so se razpravljala razna tekoča vprašanja, posebno vprašanje razvitja prapora, ki se bo vršilo še pred kongresom v Beogradu; storjeni so bili v vseh vprašanih soglasni sklepi. Naša celjska postojanka se vedno bolj utrjuje in postaja temeljni kamen v zgradbi naše Mariborske oblasti.

Tretji redni občni zbor Orjune Šoštanj se vrši danes, v soboto dne 7. t. m. ob 20. uri. V imenu Oblastnega odbora se ga udeleži brat predsednik Radivoj Rehar.

Orjuna Slov. Konjice. Redni občni zbor se vrši v nedeljo, dne 15. marca t. l. ob 10. uri v dvorani Narodnega doma. Na zboru bo med drugim tudi razgovor o razvitju prapora — o zletu v Mariboru in o kongresu v Beogradu. Poziva se vse člane, da se občnega zbora točno udeležijo ter da do tega časa tudi poravnajo članarino.

Orjuna Rogaška Slatina. Dne 7. marca 1925 ob 7. uri zvečer se vrši III. redni občni zbor v Rogaški Slatini v hotelu »Solnce«.

Knjižnični odsek kulturne sekcije M. O. Orjune Maribor poziva vse brate in sestre ter vse rodoljubce,

da mu priskočijo na pomoč s stovenskimi in srbohrvatskimi knjigami, da bo zamogel čimprej ustanoviti prepotrebne knjižnice naših obmejnih Orjun, ki bodo vršile v potujočih kraji vrlo važno prebujevalno delo. Razen knjig sprejema tudi denarne prispevke za vezavo in nabavo novih knjig. Knjige se sprejemajo vsak ponedeljek in sredo od 19.—20. ure v tajništvu v »Narodnem domu«, tretje nadstropje. Istotja nam se pošiljajo tudi darovi z dežele. Tem potom se obrača še prav posebno na sestre in brate v Ljubljani s prošnjo za nabiranje in darovanje knjig za naše obmejne orjunaške knjižnice. Knjige in prispevki se lahko oddajo v uredništvu »Orjune«.

ZRNA.

Jugoslovenstvo naših klerikalcev postaja že naravnost kuriozitet. Tako imajo danes klerikalne institucije, ki kar gore separatizma najlepše nazive, kakor n. pr. Jugoslovenska tiskarna, Jugoslovenska knjigarna, leglo separatizma — Jugoslovenski klub, in sedaj še — Jugoslovenska orlovška zveza. Radovedni smo pri tej zadnji le, kaj je še poleg naslova v njeg jugoslovenskega, ko je vendar zadnjemu slepcu jasno, da je Orel po svojem bistvu in nehanju strogo separatistična organizacija, ki popolnoma odgovarja separatističnemu hrvatskemu Sokolu. In ta ima vsaj toliko poguma, da ta separatizem javno

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Gosposvetska 2

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezanje poučje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. 10 letna garancija.

Pisalni stroji „ADLER“ in „URANIA“. Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Sylva“, „Waffenrad“, „Kayser“.

POZOR!

Višek dobrote!

izreden užitek boš imel, če si privoščiš čašo pravkar nastavljenega najboljšega starega Ljutomerčana „VRH JERUZALEMA“ v restavraciji M. Dolničarja na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

Odprto vsak dan do polnoči.

PODPISANA TVRDKA PRIPOROČA:

SADNE SOKE:

malinovec, citronado in sadni grog (punč).

AROME ZA NEALKOHOLNE PIJACE:

limonova, jabolčna, jagodova, malinova, mandljeva, marelična, nektar, oranžna, rožna, mešane arome (tutti frutti), Vanile, Waldmeister.

ESENCE ZA ALKOHOLNE PIJACE:

Rum-esence različne vrste, konjak, hrušov, češnjev, kava, kumnova, oranžna, pelinkovac sadjev, tropinov, brinjev, drožni itd.

SADNE ETERE

v raznih koncentracijah.

NAVODILA NA ZAHTEVO NA RAZPOLAGO.

SREČKO POTNIK IN DRUG

parna destilacija esenc itd. LJUBLJANA, Metelkova ul. 13.

Yougoslave Express Réclame Company

družba z o. z. v Ljubljani.

Pri dež. kot trgovskem sodišču v Ljubljani v trgovski register vpisana tvrdka z glavnico 300.000 Din izvršuje sledeče trgovske posle:

1. IMPORT in EXPORT vseh vrst blaga.
2. KUPUJE IN PRODAJA vse vrste blaga in industrijskih izdelkov.
3. Sprejema v KOMISIJSKO TRGOVINO vse vrste blaga.
4. Sprejema ZASTOPSTVA vseh vrst podjetij in trgovin.
5. Sprejema OGLASE za vse tuje in inozemske časopise, revije in tako dalje po izvirnih cenah uprav listov.
6. Izvršuje in posreduje vsakovrstno REKLAME.
7. Izdaja PUBLIKACIJE gospodarskega in reklamnega značaja.
8. Posreduje POSOJILA, PORAVNAVE, KONVERTIRANJE DOLGOV in FINANCIRANJE podjetij.
9. Upeljuje in revidira KNJIGOVODSTVA, revidira in sestavlja BILANCE po lastnih strokovnjakih.
10. Prevzema CENTIVE in oddaja dotična mnenja po lastnih strokovnjakih.
11. SHRANJUJE dokumente, KAVCIJE, VREDNOSTNE PAPIRJE in dragoceneosti.
12. POSREDUJE pri NAKUPU, PRODAJI in zamenjavi NEPREMIČNIN v tuje in inozemstvu ter ureja dotične oblastvene formalnosti.
13. Opravlja INKASO FAKTUR, izvršuje opomine in vnovčuje terjatve s cedi ranjem.
14. Daje TRGOVSKE INFORMACIJE.
15. Nakupuje in prodaja AVTORSKE PRAVICE in PATENTE.
16. Revidira TOVORNE LISTE.
17. Prepisuje in RAZMNOŽUJE SPISE in CIRKULARE.
18. PREVAJA spise v razne jezike.
19. Daje GOSPODARSKO NASVETE.

Vsi gorenji posli se izvršujejo kar najhitreje pod najugodnejšimi pogoji in na najkulantnejši način.

Vprašanja, oferte in naročila naj se naslavlja na

Yougoslave Express Réclame Company
družba z o. z., LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

Pisnim vprašanjem je priložiti za odgovor 5 Din, lahko tudi v znakah. Poslovne ure za stranke vsak delavnik: od 9. do 12. ure in popoldne od 15. do 18. ure, Telefon 906. Poštni čekovni račun št. 14.058.

Matija Dolničar, restavrater na Glavnem kolodvoru, javljam v svojem in v imenu svojih otrok, **Zorice**, poročene **Janušič**, **Milice**, **Katice**, **Joškota** in **Marice** ter ostalih sorodnikov žalostno vest, da je naša nadvse ljubljena, preskrbna soproga, zlata mamica, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Katinka Dolničar

v sredo, dne 4. sušca 1925 ob 9. zvečer po dolgi in mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, bogu vdano preminila.

Pogreb nepozabne rajnice se bo vršil v petek, dne 6. sušca 1925 ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Glavni kolodvor, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi sv. Petra v Ljubljani in v Šmartnem ob Savi.

Bodi predolni soprog in ljubljani mamici ohranjen blag spomin!

V Ljubljani, dne 5. sušca 1925.

priznava, dočim ga slovenski Orli skrivajo, kakor vrag roge.

Strahopetnemu anonimnemu ova-dulu iz Tržiča v odgovor samo sle-deče:

»Zglasi se s svojimi pričami, katere imaš na razpolago, ob pri-liki pri meni, da vam z mokro cunj-o izbršem bombo in revolver iz pre-napetih možgan. — Za mlečnozob-nike, ki bi še kdaj rjaveli po Trži-ču »Doli Orjuna« imam še druga sredstva na razpolago.«

Miha Čop.

Usnjeni papir „Koreskin“.
THE REX CO., Ljubljana.

J. Cizelj.

60-letnico svojega življenja je obhajal dne 5. marca t. l. eden na-ših najzavednejših bratov in pred-vojnih nacionalistov br. J. Cizelj. Težka in trnjeva je bila njegovega življenja pot, kakor je že pač bilo doslej usojeno še vsakemu nacio-nalistu v našem narodu. Skozi vso to viharo dobo, polno tragike in najtežjih preiskkušenj pa je neomah-ljivo in krepko nosil plamen naše misli, ki ga tudi danes vodi pod or-junaškimi prapori do končne zmage.

Rojen je bil dne 5. marca 1865 v Laškem, kjer je dovršil osnovno šolo. Nato je odšel študirat v Ce-lje gimnazijo, ki pa je ni dovršil, ker se je moral vsled očetove smrti vrniti domov. Hoteč spoznati tuji svet in se v njem čim največ nau-čiti, je krenil kmalu po očetovi smrti po Avstriji, Italiji in končno v Rusijo. Po teh letih potovanja se je vrnil, poln bridkih izkušenj v domovino, ki je tedaj plavala v bratomorstvu in črnožolti vdanosti. Poiskal si je družico Dalmatinko in se poročil, hoteč si s tem ustvariti po letih nemirnega beganja po sve-tu, udoben in miren dom. Čuteč, da je mladina podlaga bodočnosti, je vzgajal svojo deco v odločno jugo-slovenskem duhu. Vzgojal pa je tu-di narod, ki mu je mudil bogato znanje, katerega si je pridobil v življenju. Mesto hvalečnosti pa je žel bolest in razočaranje.

Padli so strehi v Sarajevu. Pri-čela se je svetovna vojna. Odprle so se ječe in avditorji so imeli posla čez glavo. Med prvimi, ki so po-stali žrtve avstrijske vojaške iusti-ce, je bil tudi on — J. Cizelj, ki je pogumno in zavestno prenašal te-daj, ko so ga vodili orožniki v uma-zane celjske zapore, vsa zaničeva-nja, s katerimi so ga obkladali oni, ki danes psujejo Orjuna. Zaprle so se za njih vrata jetnišnice in bil je živ pokopan celih 35 mesecev. Ves čas pa ni niti za hip klonil duhom, niti takrat ne, ko mu je padel na Doberdobo, kot žrtev denuncijant-stva najstarejši sin Dinko.

Prišla je svoboda. Kakor tisoč drugih, ki so za to državo žrtvo-

vali vse, je bil tudi on pozabljen in zapostavljen. Ni se ga spominjal v teh dneh »hvaležni narod«. Spomi-nja pa se ga Orjuna, ki želi, da bi ostal še mnogo let v njenih želez-nih redovih in doživel v njenem okrilju po Kalvariji Jugoslovenstva tudi njegovo Poveljčanje.

22. do 29. MARCA 1925

22. do 29. MARCA 1925

POMLADANSKI VELESEJ V PRAGI

Blago in industrijski izdelki razdeljeni v 22 skupin.
Nad 2000 razstavljalcev.

Najugodnejša prilika za nakup svetovnoznanih češkoslovaških proizvodov.

**50% znižana vožnja v Češkoslovaški.
Brezplačen vizum za potne liste.**

Pojasnila in legitimacije dajeta v Ljubljani:

Češkoslovaški konzulat
na Bregu.

Aloma Company
Kongresni trg 3.

Pri TEKSTILBAZARJU

kupite

Ostanke finega panama-cefirja meter po Din 12-50
Ostanke zelo močnega kambrika in plave kotenine meter po Din 12- in 13-50
Belo kotenino meter že po Din 9-
140 cm širok moški šof in ševljot meter po Din 56-
in vse drugo oblačilno blago kupite najceneje pri

TEKSTILBAZAR-ju v Ljubljani

Krekov trg št. 10, prvo nadstropje.

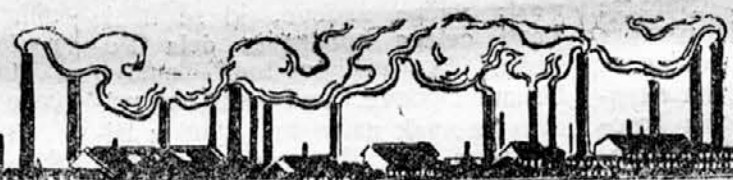
Velika prodaja ostankov vsako sredo in vsako soboto.

Pišite po cenik:

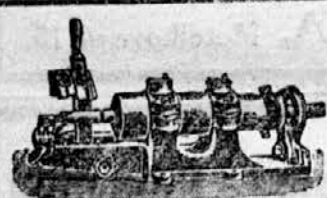
Po pošti razpošiljamo vsak dan!

ING. DUKIČ IN DRUG GRADBENO PODJETJE

LJUBLJANA
BOHORIČEVA ULICA 24

STROJI
za obdelovanje lesa.

**ZVONOVI.
TURBINE.**

Transmisije in železne konstrukcije.

Železo- in kovalirarna. Ognjagasne potrebščine. Sesalke. - Armature.

Strojne tovarne in livarne d. d.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 35.

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Tel. inter. 189.

Tel. inter. 180.

Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška,
Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod. Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, »silo«-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmodernejša urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalo-
gov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole.
Risauke, dnevniki in beležnice.

Naznanilo.

Vsled smrti mojega soproga, mestnega stavbenika Romana Treo, naznanjam p. n. občinstvu, zavodom in vsem dosedanjim cenjenim naročnikom, da sem jaz prevzela stavbeno tvrdko

VILJEM TREO

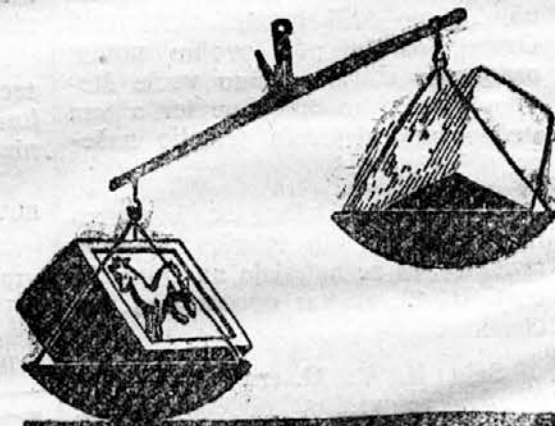
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 10 in
Vošnjakova cesta št. 4

in jo bodem še nadalje vodila pod strokovnjaškim vodstvom pridobljenega mi akad. arhitekta in koncesioniranega stavbenika.

Priporočam se vsem cenjenim naročnikom, zavodom, in p. n. občinstvu da ostanejo še nadalje moji naročniki in jih zagotavljam da se bodo tudi odselej vsa stavbena dela solidno in strokovnjaško po možno nizkih cenah ter v njih vsestransko zadovoljstvo izvrševala.

Z odličnim spoštovanjem

Marija Treo.

MILO,GAZELA' ODTEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI

vse manjvredne, cenejše izdelke.
Dobite ga v vsaki trgovini!

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
V LJUBLJANI
prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSKEGA PREMOGOVNIŠTVA
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo INOZEMSKI PREMOG IN KOKS
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarno in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

NASLOV:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 15/1.

Tvrdba Jos. Presker d. z o. z.

veletrgovina z usnjem in kožami vljudno naznanja, da se je

preselila v palačo Ljubljanski dvor.